

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА**

Бр. 1103-218/7

Скопје, 15.03.2008 година

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

1. Предмет на овој Конечен извештај е извршената ревизија на финансиските извештаи на Министерството за одбрана (во понатамошниот текст МО), средства од Буџетот на РМ за 2006 година, кои се прикажани на страните 19, 20 и 21.
2. Ревизијата на финансиските извештаи од точка 1 на овој Извештај е извршена согласно член 2 став 1 и 2 од Законот за државна ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија, согласно член 8 од Законот за државна ревизија.
3. Извршена е ревизија и издаден е извештај за финансиските извештаи на МО – сметка за приходи наплатени од органи за 2004 година. За годината која ѝ претходи на годината што е предмет на оваа ревизија, не е вршена ревизија.
4. Финансиските извештаи од точка 1 на овој Конечен извештај, претставуваат одговорност на раководството на субјектот од точка 1 на овој извештај, застапувано од:
 - Јован Манасиевски, министер за одбрана до 26.08.2006 година,
 - Лазар Еленовски, министер за одбрана од 26.08.2006 година.
5. Одговорност на ревизорите е да го издадат овој Конечен извештај, прикажан на страните 1 до 18, и да дадат мислење за финансиските извештаи од точка 1, засновано на извршената ревизија.
6. Ревизијата од точка 1 на овој Извештај е планирана и извршена во периодот од 10.09. до 28.12.2007 година, од страна на ревизорски тим на Државниот завод за ревизија.
7. Цел на ревизијата на финансиските извештаи од точка 1 на овој извештај е да овозможи ревизорот да изрази мислење:
 - дали финансиските извештаи вистинито и објективно ја искажуваат финансиската положба и резултатот на финансиските активности во согласност со применетата законска регулатива и
 - дали е остварено законско и наменско користење на средствата кои претставуваат државни расходи.
8. Финансиските извештаи кои се предмет на овој извештај се засновани на годишната сметка составена според важечките прописи во Република Македонија со извршени рекласификации поради добивање на појасна слика.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

9. Ревизијата е извршена во согласност со Стандардите за Државна Ревизија на Меѓународната организација на Врховните Ревизорски Институции (ИНТОСАИ) кои се пропишани за примена во Република Македонија при вршењето на државната ревизија. Овие стандарди бараат ревизијата да се планира и подготви, со цел да се добие разумно уверување дека финансиските извештаи се ослободени од значајни погрешни прикажувања. Ревизијата вклучува испитувања на докази, проценување на користените сметководствени принципи, како и на важните проценки направени од страна на раководството на субјектот од точка 1 на овој извештај, давање општа оценка за презентацијата на финансиските извештаи и давање оценка за конкретни финансиски трансакции. Веруваме дека извршената ревизија ни обезбедува разумна основа за изнесеното мислење.

10. Со ревизијата на финансиските извештаи за 2006 година дадени како составен дел на овој Конечен извештај, ревизијата го утврди следното:

10.1. Неправилна примена на акти

10.1.1. МО нема изготвено годишен извештај за работењето на министерството за 2006 година, согласно Законот за Владата на Република Македонија, поради што не може да се утврди дали и во колкав обем министерството ги извршило активностите предвидени со Програмата за работа, како и согледување на причините за неизвршување и преземање на мерки за подобрување во идното работење на министерството.

10.1.2. Правилникот за финансиското и материјалното работење во МО кој е донесен од 1999 година, не е усогласен со одредбите од Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници од 2002 година, ниту пак е донесен нов Правилник. Со решение од 18.03.2007 година донесено од министерот формирана е работна група со обврска да изработи упатства за материјално и финансиско работење и работа на органите за финансии во МО и АРМ, согласно Законот и Правилникот за сметководство на буџетите и буџетските корисници, и да ги достави на усвојување до Управната група најдоцна до 30.06.2007 година. Нацрт верзии во вид на прирачници се изготвени и се дадени на разгледување на Управната група на 15.06.2007 година, но сеуште упатствата не се донесени. Недонесените упатства за работа може да има за ефект необезбедување потребни податоци во сметководството за законско и наменско користење на средствата и за утврдување на резултатите од работата на одделни организациони делови, кои се неопходни посебно во МО од аспект на големината, структурата и специфичноста на работите и задачите кои ги има ова министерство во остварувањето на системот на одбраната на земјата.

10.1.3. МО исплатувало надоместоци за дежурство на лекари специјалисти и лекари на специјализација во ЈЗУ Воена Болница Скопје во повисок износ од утврденото право согласно Законот за служба во Армијата на РМ, со што не е обезбедена правилна примена на споменатиот акт, а врз основа на кој се определува надоместокот за дежурство во висина на дневницата за службено патување во РМ. Ваквото постапување има за ефект незаконски исплатени буџетски средства.

Препораки и мерки

1. Министерот за одбрана да преземе соодветни мерки за изготвување на годишни извештаи за работењето на министерството, имајќи ја предвид

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

потребата на истите како критериум и обврска за известување во врска со извршените активности на министерството за соодветната година.

2. Задолжените лица за донесување на упатствата за материјално и финансиско работење и работа на органите за финансии во МО и АРМ, во наредниот период да ги разгледаат и да ги достават на одобрување кај министерот.
3. МО да ја усогласи висината на надоместокот за дежурство на вработените во ЈЗУ Воена болница Скопје со висината на дневницата за службено патување во Републиката, според критериумот утврден со Законот за служба во Армијата на РМ.

10.2. Неправилна примена на сметководствени политики и начела

10.2.1. Спротивно на Законот за сметководство за буџети и буџетски корисници, а во врска со Правилникот за сметководство за буџетите и буџетските корисници, МО не води дел од пропишаните деловни книги на соодветен начин, и тоа:

- Книга на капиталниот имот (основните средства) со соодветна аналитичка евиденција, ниту средствата се означени со инвентарни броеви.
- Книга на влезни фактури, книга за набавки, пописни листи (за материјали, ситен инвентар и основни средства).
- Набавените материјали, резервни делови и ситен инвентар не ги евидентира преку сметките за залихи на материјали, резервни делови и ситен инвентар и сметката останат капитал.

Се изготвуваат материјални документи со кои се задолжуваат лицата ракувачи со наведените средства при што истите се евидентираат во материјалното сметководство само количински, а не и вредносно. Материјалното сметководство се води на групи и подгрупи во натурални показатели по организациони единици, а промените кои се евидентираат врз основа на документи за задолжување и раздолжување немаат соодветна импликација на сметките во сметководствената евиденција и во финансиските извештаи.

Неводењето, односно несоодветното водење на деловните книги придонесува за нереално и необјективно прикажување на прометот и состојбата на сметките за материјални средства и залихите во сметководствената евиденција и финансиските извештаи.

10.2.2. Не е извршен попис на средствата и изворите на средствата со состојба на 31 декември 2006 година на начин пропишан во одредбите од Правилникот за сметководството за буџетите и буџетски корисници што е спротивно на Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници. Основна причина е неевидентирањето на материјалните средства и залихите на сметки во деловните книги и финансиските извештаи, поради што не постои можност за усогласување на сметководствената со фактичката состојба и реално искажување на состојбите во сметководствената евиденција и во финансиските извештаи. Имено, пописот е навремено организиран и физички попис е вршен во МО и АРМ од страна на пописни комисији, за што изготвен е целосен извештај од централната пописна комисија. Истиот е усвоен од министерот за одбрана со решение од 30.03.2007 година, со кое дадени се конкретни задолженија до одделението и секторите на МО и единиците и командите на АРМ, со рок на извршување најдоцна до 30.04.2007 година кога до министерот за одбрана требало да се достави писмен извештај за превземените мерки и активности за отстранување на утврдените

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

недостатоци со пописот. Раководителот на СФУР не доставил писмен извештај за превземените мерки до министерот за одбрана, а преку доставениот извештај на ревизијата на 15.11.2007 година утврдено е дека утврдените состојби во делот на недвижности, ненаплатените и застарени побарувања и извршената поделба со Центарот за управување со кризи и со Дирекцијата за заштита и спасување се разгледувани, делумно разрешени, а некои се во фаза на решавање. За дел од задолженијата дадени во решението од министерот не се превземени мерки и активности што значи дека пописот не е целосно завршен односно не е извршено усогласување на сметководствената со фактичката состојба преку спроведени книжења во финансиските извештаи и материјалното сметководство што е спротивно на Правилникот за сметководството за буџетите и буџетските корисници и Законот за сметководство на буџетите и буџетски корисници.

Неевидентирањето на материјалните средства и залихите и нецелосно извршениот попис придонесува за нереално и необјективно прикажување на билансните позиции во финансиските извештаи и создавање можност за злоупотреба со истите.

10.2.3. Сметководствените документи (влезните фактури) не се книжат навремено во моментот на примање на фактурата, а одделни фактури и воопшто не се евидентирани во деловните книги, спротивно на Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници, од причина што фактурите кои се примаат во поделни организациони единици (Воени пошти), ненавремено се проследуваат од моментот на приемот на фактурата преку одделението за контрола до одделението за платен промет за плаќање на обврската што доведува до доцнење во измирувањето на обврската према добавувачот и пресметување на камата од добавувачот, а со тоа и неоснована исплата на буџетски средства за плаќање на камата во услови кога МО има обезбедено средства од Буџетот за плаќање на обврските во целиот период.

10.2.4. Пресметана е амортизација на градежните објекти и на опремата за 2006 година на евидентирани материјални средства во финансиското сметководство на основица утврдена од 1999 година, но поради неизвршениот попис, како и поради неевидентирани материјални средства и неевидентирање на деловните промени на средствата, за што е дадено образложение во т. 10.4.1 и 10.4.2. од овој извештај, износот на амортизацијата за 2006 година не е реално искажан, што има за резултат нереално и необјективно прикажување на акумулираната амортизација на материјалните средства. Од страна на ревизијата неможеше да се квантифицира износот за корекција бидејќи не е извршен попис за утврдување на фактичката состојба на средствата, како и поради неевидентирање на истите во финансиските извештаи, која што би била основица за пресметка на амортизација. Ваквото работење има за ефект нереално и необјективно прикажување на сегашната вредност на материјалните средства.

10.2.5. Според сметководствената евиденција на денарската благајна во МО, девизните сметки и девизните благајни во воените претставништва и мисии во странство искажана е состојба на 31.12.2006 година во износ од 33.587 илјади денари, кои што се неискористени одобрени средства со буџетот за 2006 година и кои што согласно Законот за буџетите, МО имало обврска да ги врати во Буџетот на РМ.

Препораки и мерки

1. Одговорните лица во Секторот за финансии и раководење со ресурси да ги воведат деловните книги согласно Законот за сметководството за буџетите и буџетските корисници, како и да воведат евиденција на залихите на материјали, резервни делови и ситен инвентар преку соодветните сметки од сметковниот план, со материјално задолжување и раздолжување на истите (по количина и вредност).
2. Министерот за одбрана да преземе мерки за целосно и квалитетно извршување на пописот на средствата и изворите на средства согласно законските прописи.
3. Организационите единици на АРМ (воените пошти) навремено да ги доставуваат влезните фактури до одделението за платен промет со цел да се запази рокот за плаќање на обврските и избегне плаќањето на камати.
4. Одговорните лица за финансии и сметководство да изготват нова пресметка на амортизација на материјалните средства по евидентирањето на материјалните средства во финансиските извештаи, спроведувањето на пописот и утврдувањето на фактичката состојба на материјалните средства и да спроведат соодветни книжења за утврдените разлики.
5. Непотрошените буџетски средства во благајните и девизните сметки со 31 декември МО е должно да ги врати во Буџетот на РМ.

10.3. Неправилности во искажувањето на приходите и расходите

10.3.1. Ревизијата не можеше да се увери во реалноста и објективноста на искажаните расходи во МО, поради непостоење на соодветна поткрепувачка документација, спротивно на Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници, кај следните видови на расходи:

- Расходи за поправки и сервисирање на пловни објекти и други возила во вкупен износ од 12.732 илјади денари признаени врз основа на фактури и записници за извршена услуга од комисијата на МО без обезбеден податок за кубикажата на моторот на возилото како критериум за применување на соодветна цена, при што во најголем број случаи се применувани повисоките цени; кон најголем дел од фактурите нема спецификација на услуги по норма часови (работна рака), спротивно на одредбите од договорот; записниците за квалитативен прием приложени кон фактурите се потпишани еднострано, само од комисија на МО, а не и од претставник на вршителот на услугата и сл. Недоволните и непотполни документи не даваат достатен доказ за целосноста на извршувањето на обврските на добавувачите утврдени со договорот.
- Расходи за поправки и сервисирање на ДАТЦ системи, во вкупен износ од 21.108 илјади денари, без прилог на записници од местото каде навистина се извршени услугите и без работни налози од добавувачот за извршените интервенции, спротивно на одредбите од договорот. Од ова произлегува дека паушално се наплатава месечното одржување, а контролорот става печат и потпис без да ги обезбеди сите потребни докази.
- Направени расходи за меѓугарнизонски превоз, организиран од страна на МО преку девет превозници, во вкупен износ од 122.178 илјади денари, без дефинирани критериуми за ангажирање на превозно средство (автобус или комбибус) во договорите за превоз, број на лица кои ќе се превезуваат и слично, поради што не е можен увид во оправданоста на трошоците направени за одредени релации.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

- Расходи за исплатени средства од ставка други оперативни расходи по судски пресуди за завршени предмети во вкупен износ од 45.824 илјади денари, кои во најголем дел се однесуваат на спорови за надомест на нематеријална штета од воениот конфликт 2001 година, работни спорови за надомест на плати, или други надоместоци на вработените од работен однос и спорови во врска со наплата на долгови (главен долг и камата) во случај кога МО се јавува како должник. Оваа структура по видови на пресуди е врз основа на извршената ревизија на исплатените средства во 2006 година што не значи дека истата ја отсликува и реалната состојба на покренати судски постапки пред надлежниот суд во кои МО се јавува како тужена странка. Имено, во МО нема воспоставена соодветна посебна и ажурна евиденција за судските спорови за кои по разни основи се исплатувани средства на доверителите. За одредени предмети одговорните лица во МО не превзеле дејствија заради спогодбено решавање, согласно Законот за облигациони односи, а во текот на постапката не превзеле дејствија за судско порамнување, согласно Законот за парнична постапка, што значително ќе ги намалеле трошоците и каматите од постапката. Исто така, во одделни случаи исплатени се значителни суми поради недостаток на координација помеѓу секторите во МО и неможност од обезбедување на сите докази, кое би имало влијание врз исходот на постапката. Ваквата состојба без утврдување на одговорноста на поедини лица и отсуство на внатрешна контрола, координирање, раководење и информирање, како по хоризонтала така и по вертикала, доведува до неосновано трошење на буџетски средства кои во одделни случаи можеле да се избегнат или евентуално намалат, кое што пак го нарушува редовното работење на МО и може да предизвикува неисполнување на веќе преземени и договорени обврски према добавувачите.

Претходно наведените состојби упатуваат на необезбеден систем на интерни контроли, што може да доведе до несовесно користење и злоупотреба на буџетските средства од страна на лицата вработени во министерството.

Препораки и мерки

1. Внатрешната ревизија да изврши целосна контрола на извршените работи во однос на фактурираните работи за потрошен материјал, бројот на работните часови и цената. (за ал 1 и 2).
2. При одобрувањето на фактурите за меѓугарнизонски превоз, одговорните лица во МО да го земат во предвид и капацитетот на превозните средства, односно бројот на седишта, со оглед дека фактурирањето од страна на превозниците е според автоден и бројот на ангажирани превозни средства.
3. Во Секторот за правни и персонални работи да се воспостави посебна евиденција на предметите во постапките пред државните и судските органи со што ќе се обезбеди редовно следење, отчетност и одговорност во нивното спроведување и извршување, да се обезбеди поголема соработка со Јавното правобранителство заради стручна и друга помош во постапките пред државните и судските органи, особено за предмети со голема финансиска вредност и благовремено и стручно да се превземаат сите процесни дејствија пропишани во постапките (вонсудско спогодување, судско порамнување и др) со добиено стручно мислење од Јавниот правобранител, заради заштита на интересите на МО и на државата.

10.4. Неправилности во искажувањето на позициите во Билансот на состојба

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

10.4.1. МО нереално и необјективно ја прикажало вредноста на постојаните средства (материјални добра и природни богатства и материјални средства) во Билансот на состојба на ден 31.12.2006 година во износ од 1.439.328.117 илјади денари, поради нецелосно евидентирање на средствата, немање на книга на капитален имот, неизвршен попис и непрезентиран доказ за сопственост на објектите, што е спротивно на Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници. Оваа вредност е искажувана во сите изминати години од 1999 година наваму, со извесна корекција (намалување) на вредноста на земјиштето и градежните објекти по одлуки од Владата на РМ за престанок на користење и давање на користење на недвижни ствари од МО на други субјекти. Истовремено вредноста на средствата е внесена и во материјалното сметководство во кое средствата се евидентираат по количина, а не и по вредност. Од 1999 до денес во финансиските извештаи и во деловните книги не се евидентирани никакви промени, освен претходно наведеното, а во материјалното книговодство се евидентирани сите промени на средства само количински (зголемување по основ на набавки, донации, вишоци по попис, и намалување по основ на расходување, кусоци, преотстапување, отуѓување). Ваквата состојба не ни дава уверување дека МО има целосна контрола врз движењето на материјалните средства во поглед на промената на сопственоста, како и неможност да се изрази мислење за законското располагање и движење на постојаните средства.

10.4.2. МО нема установено и воведено евиденција на недвижните ствари во државна сопственост (книга за внатрешна евиденција) што ги користи министерството со податоци за недвижната ствар со која располага државниот орган, ниту пак доставило податоци за сметководствената вредност на недвижните ствари со состојба на 31.12.2006 година до Државниот завод за геодетски работи, што е спротивно на одредбите од Одлуката за начинот, формата и содржината на евидентна книга за недвижните ствари што ги користат државните органи и спротивно на чл 86, 87 и 88 од Законот за користење и располагање со ствари во државна сопственост. Резултатот од неевидентирањето и неводењето на внатрешната евиденција на недвижните ствари е необјективно и нереално искажување на билансните позиции, како и немање на сознание за вкупната вредност на недвижни ствари со кои располага РМ.

10.4.3. Во Билансот на состојба нема искажано вредност на залихи со состојба на 31.12.2006 година, ниту пак пренесена состојба од минати години, од причина што залихите на материјали, резервни делови и ситен инвентар, воопшто не се евидентираат во финансовото сметководство. Во материјалното сметководство се евидентираат сите видови на материјали, ситен инвентар, резервни делови и гуми, по количина, без вредност, и тоа: административни материјали, материјали за АОП, облека (униформи, обувки, постелнина), прехранбени продукти, лекови и медицински материјали, материјали за поправка и одржување (ситен инвентар и алат) и др материјали за специјална намена, резервни делови и гуми. Овие средства имаат различна намена, век на траење односно рок на употреба, начин на складиштење и употреба, што условува и наложува различен третман и начин на евидентирање. Министерството за одбрана, на начинот на кој што ги евидентира истите, не обезбедува податоци кои ќе служат за следење на залихите посебно во процесот на планирање на набавки согласно реалните потреби на министерството што може да има за ефект нереално планирање на набавките и незаконско и ненаменско користење на буџетските средства.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

10.4.4. На 31.12.2006 година во Билансот на состојба во рамките на паричните средства искажан е износ на девизни акредитиви од 935.971 илјади денари, за плаќање на обврски по договори за набавки, кои според структурата се однесуваат на отворени девизни акредитиви во износ од 190.840 илјади денари и девизни дознаки во износ од 745.131 илјади денари, без да се прецизира рокот на извршување на услугите и набавките во договорите. Средствата веднаш се исплатуваат преку отварање на акредитив, подоцна со допис или склучен анекс се допрецизира рокот во зависност и во согласност со добавувачот, а реализацијата трае повеќе од 1 година, иако набавките и средствата се планираат на годишно ниво согласно Законот за буџетите и Законот за извршување на буџетот на РМ. Неискористените средства остануваат надвор од Буџетот на РМ.

10.4.5. Ревизијата не можеше да се увери во реалноста и објективноста на искажаната состојба на паричните средства на девизните сметки и девизните благајни во вкупен износ од 29.828 илјади денари, наменети за работа на воените претставништва, воените мисии на РМ во странство и меѓународните воени единици поради ненавременото доставување и неажурно евидентирање на касовите извештаи од воените претставништва, и непрезентирање на последните изводи за состојбите на девизните сметки, а воедно и неизвршен попис од страна на комисијата задолжена за вршење на попис на паричните средства со 31.12.2006 година, што е спротивно на Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници.

10.4.6. На 31.12.2006 година искажани се побарувања од работници по основ на девизни аванси во износ од 7.594 илјади денари, а од страна на пописната комисија, која во својот извештај не дала податоци за основот и потеклото на истите, е предложено истите да бидат предмет на анализа со цел да се утврдат причините кои довеле до голем број на неоправдани аванси. Во МО континуирано се вршат исплати на девизни аванси на вработените за службен пат во странство со тоа што истите не се правдаат навремено во законски предвидениот рок од 7 дена по завршување на патувањето, односно во најголем број на случаи правдањето за примениот аванс е со задоцнување од неколку месеци, па дури и години. Со оглед на фактот дека се исплатуваат големи износи на аванси, постои можност за злоупотреба од одделни лица и времено финансирање на поединци.

10.4.7. МО не ги евидентира добиените каматни листи како обврски према добавувачите, ниту пак има точна помошна евиденција за пристигнатите камати (последен преглед на каматни листи по добавувачи е изготвен во 2004 година на вкупен износ од 18.775 илјади денари). Каматите се евидентираат во моментот на плаќање на истите по пристигната судска пресуда и решение. Платените камати заради ненавременно измирени обврски према добавувачите по судски решенија од сметката на МО во 2006 година изнесуваат 3.726 илјади денари, а во 2006 година спогодбено на Електростопанство АД Скопје му е исплатен износ од 8.000 илјади денари, за ненавременно платен долг и камата за фактури од 1992 до месец март 2006 година. Исто така, во 2006 година платени се фактури за потрошена електрична енергија кои потекнуваат од 2002, 2003, 2004 и 2005 година, за што има допис од добавувачот за неизмирени долг со 27.07.2006 година во вкупен износ од 58.012 илјади денари. Ова е една од причините за неусогласеност на обврските со добавувачите по испратените конфирмации и укажува на неевидентирање на обврски према добавувачите. На ваков начин неосновано се исплатуваат буџетски средства за камати кои се

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

предизвикани од субјективен фактор и недоволна организираност, во услови кога МО има обезбедено средства од Буџетот за извршените набавки.

10.4.8. Во периодот од 01.06. до 31.10.2006 година МО извршило набавка на авио билети, без склучен договор, по фактури од ТА Орфеј, Скопје, кои не се евидентирани во сметководствената евиденција, во износ од 7.400 илјади денари, спротивно на Законот за сметководство на буџетите и буџетските корисници, поради немање на соработка и координација помеѓу секторите во МО и неприменување на законските постапки за набавка на авионски билети. Набавките се извршени од страна на Секторот за меѓународна соработка, а фактурите за извршени авионски услуги се препратени до Секторот за финансии и управување со ресурси, кој не ги прифаќа обврските со образложение дека договорот со добавувачот е истечен. ТА Орфеј поднела тужба за наплата на своето побарување за кое МО треба да плати и дополнителни трошоци на име камата околу 1.800 илјади денари, со што се овозможува дополнително неосновано одлевање на буџетски средства.

10.4.9. Во текот на 2006 година МО исплатила средства по договори за цесии за плаќање на обврски према добавувачите во вкупен износ од 173.435 илјади денари, на сметки на други добавувачи, од кои посебно се истакнуваат две фирми кои се основани поради блокираните сметки на фирмите кои се нивни основачи: МЗТ “Сервис за специјални возила” ДООЕЛ Скопје во износ од 17.160 илјади денари и Композитна опрема, ДООЕЛ увоз – извоз, Прилеп во износ од 66.814 илјади денари. Овие две фирми се јавуваат како цесионари во договорите за цесии и преку нив се одвива целокупниот платен промет на МЗТ “Специјални возила и опрема” АД Скопје и Друштво за производство на производи со посебна намена “11 Октомври - Еурокомполит”, АД Прилеп. МЗТ “Специјални возила и опрема” АД Скопје има блокирана сметка од 30.12.1996 година, а Друштвото за производство на производи со посебна намена “11 Октомври - Еурокомполит”, АД Прилеп има блокирана сметка од 1999 година. Ова укажува на избор на понудувач и склучување на договори од страна на МО со фирми кои не обезбедиле документи за финансиска и економска способност спротивно на Законот за јавни набавки (фирми кои се неликвидни и кои немаат платено даноци, придонеси и други јавни давачки), со што се пренасочуваат буџетските средства и овозможуваат понатамошно нелегално работење на фирмите, наместо со овие средства да се измират обврските за јавни давачки кои овие фирми ги имаат кон државата.

10.4.10. На позицијата - Вонбилансна евиденција од Билансот на состојба искажан е износ од 298.776 илјади денари по основ на:

- неоправдани исплати по профактури (аванси) на правни лица во вкупен износ од 298.437 илјади денари, врз основа на склучени договори, во периодот од 1992 до 2001 година, за кои документацијата не е комплетирана или реализацијата не е целосно завршена. И покрај наодите во извештаите од ДЗР за извршена ревизија на финансиските извештаи на МО за 2001 и 2004 година, по однос на овие исплати, во изминатиот период МО не превзело навремени мерки за враќање на средствата, (освен за побарувањата од две фирми), со што дозволило најголем дел од побарувањата да застарат, согласно Законот за облигациони односи, при што е овозможено бескаматно кредитирање на одделни субјекти и незаконско трошење на буџетски средства со

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

неможност за враќање на истите. Со дел од субјектите продолжена е деловната соработка и покрај неизвршувањето на обврските од добавувачите по Конечен договор, а во одделни случаи при самото склучување на договорот, истите биле ослободени од давање на банкарска гаранција, за исплатениот аванс, спротивно на законските прописи; и

- неоправдани исплати на вработените во МО и АРМ во износ од 339 илјади денари, на кои по разни основи им престанал работниот однос, а се однесуваат на повеќе исплатени плати, надомест за исхрана, превоз и одвоен живот, кои сеуште не се застарени и за кои е потребно да се преземат навремени законски мерки за нивна наплата.

Препораки и мерки

1. Одговорните лица на МО да преземат соодветни мерки за воведување на целокупната опрема, градежни објекти, земјишта и шуми, како и сите видови на залихи на материјали, ситен инвентар и резервни делови и гуми, со кои располага МО, врз основа на попис и утврдена фактичка состојба, во сметководствената евиденција и финансиските извештаи, и истите да ги прикажат вредносно (т. 10.4.1. и 10.4.3.)
2. МО да воведат евиденција на недвижните ствари во државна сопственост (книга за внатрешна евиденција) што ги користи министерството и да достави податоци за сметководствената вредност на недвижните ствари со состојба на 31.12.2006 година до ДЗГР. Исто така, да обезбеди доказ за сопственост (имотен лист) за сите градежни објекти, земјишта и шуми кои се дадени на користење на МО.
3. Секторот за логистика при склучување на договори за набавка на стоки и услуги од странство во кои начинот на плаќање е одреден со отварање на акредитиви, договорите да ги склучува со рок на испорака и рок на важност на девизниот акредитив до крајот на тековната година, согласно чл 7 од Законот за буџетите.
4. Воените претставништва да ги доставуваат касовите извештаи со комплетната документација до Секторот за финансии и управување со ресурси заради нивно ажурно евидентирање и искажување на реалната состојба за соодветниот пресметковен период, да се обезбедуваат последните изводи за состојбите на девизните сметки, а со 31 декември редовно да се врши попис од страна на комисијата задолжена за паричните средства.
5. Одговорните лица во МО да преземат соодветни мерки за навремено правдање на авансите од вработените, а во случај на неоправданост на истите навремено да се поднесуваат тужби пред надлежен суд.
6. Одговорните лица во СФУР во сметководствената евиденција да ги евидентираат добиените каматни листи како обврски према добавувачите, и редовно да се вршат усогласувања на обврските со добавувачите заради избегнување на плаќање на камати.
7. Внатрешната ревизија и контрола да ги провери сите влезни фактури од Орфеј, Скопје, во поглед на основаноста на издадените авионски билети, а во случај на утврдени неправилности да се преземат мерки против одговорните лица.
8. Од 1.01. 2008 година со стапувањето во сила на новиот Закон за платен промет оневозможено е плаќањето по договори за цесии.
9. Министерот за одбрана во соработка со внатрешната ревизија и контрола да преземе мерки за целосна анализа за секое поединечно побарување за аванси, да се утврди одговорноста на лицата кои овозможиле вакви неосновани исплати, како и одговорноста на лицата кои не презеле мерки за навремено утужување на побарувањата и дозволиле истите да застарат согласно Законот за облигациони односи, и против одговорните лица да се преземат соодветни мерки.

10.5. Ненаменско и незаконско користење на средствата

10.5.1. Направени расходи спротивно на законските прописи:

- Ревизијата утврди ненаменски и незаконски потрошени средства за преадапција на патролен чамец-303 од воена во цивилна верзија, односно ВИП верзија, во износ од 8.985 илјади денари (150.000 евра), исплатени во периодот од 20.12.2005 до 5.11.2007 година, за што не е дадено соодветно образложение од потребата во вакво вложување, ниту според реформите на АРМ не е предвидена ваква измена со СОП - Стратегискиот одбранбен преглед. Средствата се исплатени без претходно спроведена постапка за јавна набавка и без склучен договор, без проект и финансиска конструкција, и без утврден рок на извршување. Преадапцијата `сеуште не е завршена и за истата се бараат дополнителни средства од 3.515 илјади денари.
- Незаконски извршена авансна исплата на средства во месец декември 2006 година во износ од 3.943 илјади денари за услуги кои ќе се вршат во 1-ви, 2-ри и 3-ти месец 2007 година.
- Незаконски исплатени средства во износ од 7.346 илјади денари на лица ангажирани по договор за дело чиј број се движи од 47-76, а извршуваат редовни работни задачи за потребите на Воена болница во континуитет од неколку години, спротивно на Законот за извршување на буџетот и Законот за работни односи.

Препораки и мерки

1. Внатрешната ревизија при МО да изврши целосна контрола на основот на исплатените средства во врска со преадапција на патролниот чамец - 303 во однос на веродостојноста на фактурираните работи, потрошениот материјал, бројот на работните часови и цената.
2. Министерот за одбрана да преземе мерки за спречување на авансни исплати на добавувачи, заради реално разграничување на расходите во пресметковниот период во кој настанале услугите, и почитување на важечките законски прописи.
3. Надлежните служби при МО да ги преиспитаат потребите од нови вработувања согласно Правилникот за организација и систематизација на работните места и да побарат согласност од Министерството за финансии за редовно вработување на лицата кои континуирано во текот на годината работат по договор на дело.

10.5.2. Неприменување на постапките од Законот за јавни набавки

Во врска со примената на Законот за јавни набавки ревизијата утврди :

- Исплати на средства за набавка на материјални средства и користење на услуги од повеќе добавувачи, во вкупен износ од 33.699 илјади денари, за кои не е спроведена постапка или спроведена е постапка спротивно на одредбите во Законот за јавни набавки.
- Невоведеното материјално сметководство на залихите на начин пропишан во законските прописи, кое ќе обезбеди податоци за состојбата и движењето на залихите во одреден пресметковен период, не дава доволно уверување за реалната количина која се планира и набавува, односно дали истата одговара на вистинските потреби на МО. Набавките од донесувањето на барањето до извршувањето на самата набавка траат подолг период и се пренесуваат од тековната во наредната година, што

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

може да има за ефект непотребно создавање на залихи кај одделни средства, а од друга страна пак недостаток на средства потребни за функцијата на министерството.

Општи наоди во однос на одредбите од договорите:

Со увид во договорите за набавки на материјали, опрема и користење на услуги, ревизијата го утврди следното:

- Не е наведен датум на склучување на договорите, кој е битен елемент за утврдување на рокот за извршување на обврските од добавувачите.
- Во договорите не е предвидено давање на банкарски гаранции од понудувачите, спротивно на ЗЈН, како средство за обезбедување дека понудувачот навремено, квалитетно и според условите од договорот ќе ја изврши набавката.
- Исплатувани се аванси, а за дел од нив не се обезбедени банкарски гаранции како средство за обезбедување, спротивно на ЗЈН, што може да доведе до неможност за повраќај на средствата во случај на неисполнување на обврските од страна на добавувачот (случаи од минати години).
- Ревизијата не е уверена во потребата за исплата на аванси по договорите за набавки од причина што одредени набавки не се вршени во услови кога на пазарот не може да се набават производи и услуги и кога со тоа се постигнува пониска продажна цена, согласно одредбите од ЗЈН.
- Склучувани се анекс договори за продолжување на рокот на испорака во случаи кога добавувачот доцни со испораката при што во одделни случаи ревизијата не доби целосно уверување дека постојат објективни причини за тоа, или пак склучувањето на анекс договор е со цел да се ослободи добавувачот од обврската за плаќање на пенали.
- Во одделни договори не е назначен рокот до кој треба да се изврши испораката или услугата поради што неможе да се примени одредбата за пресметување на пенали во случај на доцнење во извршувањето на обврската од добавувачот.
- Со анализа на периодот на склучување на договори во текот на годината, ревизијата утврди дека најголем број договори се склучени во времето од 15.06. до 31.08.2006 година, што претставува 60% од вкупната вредност од реализирани набавки на годишно ниво.
- Склучени се повеќегодишни договори за набавки односно извршување на услуги, и тоа: договори за одржување и сервисирање на опрема, договори за превоз на материјални средства и договори за сервисирање на возила и пловни објекти, со важност од 3 до 5 години во 2004, 2005 и 2006 година, спротивно на ЗЈН, од причина што се работи за извршување на услуги кои се планираат на годишно ниво (со буџетот, финансиски план и планот за јавни набавки) односно оваа јавна набавка не трае повеќе години, туку се извршува по потреба на корисникот во текот на годината. Ваквите договори овозможуваат фаворизирање на една фирма, обезбедување на работа и профит за неколку години однапред и избегнување на постапка за избор на најповолен понудувач согласно Упатството за вршење на јавните набавки во МО. Овие фирми се ставени во повластена положба во однос на други фирми.
- Раководителот на секторот за логистика потпишал повеќегодишни договори за набавки (користење на услуги), со важност од 3 до 5 години, чија вредност се утврдува по рефератите изготвени во годината, кои собрани за повеќе години ја надминуваат вредноста на неговото овластување до 50.000 евра.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Општи и поединечни наоди кај набавките од одбранбен и безбедносен карактер на земјата :

Со ревизијата на наведените набавки се утврди следното:

- Ревизијата не можеше со сигурност да потврди дали сите набавки на опрема, стоки и услуги во планот за набавки по чл 3 од ЗЈН може да бидат вклучени согласно Одлуката на Владата за определување на опрема, стоки и услуги од одбранбен и безбедносен карактер, од причина што во Одлуката одредени набавки кои се однесуваат на опрема не се точно прецизирани или специфицирани, што создава можност за вклучување на опрема, стоки и услуги кои немаат одбранбен и безбедносен карактер, а со тоа и можност од неспроведување на постапки за јавни набавки согласно ЗЈН.
- Целокупната документација (реферати, решенија и склучени договори), освен во 3 случаи, кои се однесуваат на набавки по чл 3 од ЗЈН, не се означени со степен на класификација “државна тајна” спротивно на Законот за класифицирани информации што го доведува во прашање карактерот на самата набавка односно дали набавката навистина има одбранбен и безбедносен карактер на земјата и дали набавката може да се прогласи за државна тајна за да истата биде ослободена од примена на одредбите од Законот за јавни набавки.
- Комисијата задолжена за спроведување на постапките за набавки на стоки и услуги од одбранбен и безбедносен карактер при изборот не барала од понудувачите да обезбедат согласност од Министерството за економија за промет со вооружување и воена опрема, кое е предвидено со Законот за производство на вооружување и воена опрема. Исто така, членовите на комисијата не поднесуваат изјави за непостоење на конфликт на интереси, по отварање на понудите, што е битен елемент и за кое ревизијата смета дека треба да се предвиди во упатството и да се применува заради избегнување на субјективизам и можност за корупција при изборот на понудувачот во случаи кога се прибираат понуди.
- Во месец јули 2006 година потпишани се 5 договори од страна на министерот, за набавки на опрема од одбранбен и безбедносен карактер во вкупен износ од 143.346 илјади денари, за кои се изготвени барања и решенија за набавки во месец јуни 2006 година, врз основа на измени во Планот за набавки донесени на крајот на месец мај 2006 година. Ваквата активност го доведува под сомневање изборот на понудувачите и потребата од склучување на договорите во овој период.

Општи наоди кај набавките на стоки и услуги согласно ЗЈН

При ревизијата на набавките на стоки и услуги утврдивме дека голем дел од планираните набавки на МО за 2006 година не се реализирани, а самиот процес на спроведување на набавките е бавен, што се должи на повеќе причини:

- повторување на постапката и по два пати, и склучување на договори по постапка со преговарање по добиена согласност од Бирото за јавни набавки,
- враќање на постапката на повторно одлучување или поради поништување на набавката по одговор на жалба,
- за дел на обжалените постапки, од поднесувањето на жалбата до Комисијата за жалби по јавни набавки при Владата на РМ и одговорот по неа поминува и по неколку месеци,

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

- поради одложено потпишување на одлуките за избор на најповолен понудувач или на договорите од страна на министерот и други одговорни лица овластени за потпишување,
- организациони и кадровски промени и во раководниот кадар и во одделението за менаџмент и набавки.

Овие состојби имаат за ефект, спроведување на постапките за набавка да се водат повеќе од 10 месеци и да не завршат во годината кога се отпочнати, туку целосната реализација да заврши со склучување на договор со избраниот понудувач во текот на 2007 година, или набавката воопшто да не се реализира. Исто така, нецелосната реализација на ангажираните средства одобрени со Буџетот за 2006 година и ненавременоста во задоволување на искажаните потреби на набавки се одразува на секојдневното функционирање на министерството.

Процентот на нереализирани набавки во однос на планираните набавки по чл 11 од ЗЈН изнесува 35,42%, а процентот на нереализирани набавки во однос на започнати постапки по пристигнати барања – реферати изнесува 63,26%.

- Не се изготвени регистри и не се доставени до Бирото за јавни набавки за извршените набавки на интендантски материјални средства, канцелариски и информативен потрошен материјал и опрема во МО и АРМ; деривати (масла и мазива), гуми, резервни делови за моторни возила, одржување и услуги во МО и АРМ; набавка на материјални средства, изградба на објекти, адаптација за реконструкција и доградба – надградба и вршење на услуги од областа на градежништво во МО и АРМ, што е спротивно на ЗЈН, а необезбедувањето на вакви податоци ја отежнуваше и ревизијата во овој дел, поради што не се уверивме во законското и наменското користење на средствата.

Општи и поединечни наоди кај набавките на стоки и услуги

Во постапката на јавни набавки на стоки и услуги во МО, ревизијата го утврди следното:

- Реализацијата на договорите за прехранбени производи во одделението за контрола во СФУР не се следи по примена количина според договор, туку само по добиени фактури во вредност.
- Во текот на 2006 набавени се авиобилети од ТА Орфеј од Скопје во износ од 9.259 илјади денари, врз основа на договор по претходно спроведена постапка за јавна набавка помеѓу Министерството и ТА Орфеј, од 2002 година со важност до 13.08.2003 година. Основниот договор е продолжуван врз основа на анекс договори до 31.05.2006 година. Во МО во изминатиот период и во 2006 година не е почитувана Уредбата за условите и начинот за користење на услугите што ги врши Службата за давање на услуги на членовите на Владата на Р.Македонија, која обезбедува давање на услуги на членовите на Владата на РМ и на другите функционери, раководни и други работници во органите на државна управа што подразбира спроведување на постапка за јавна набавка од СОЗР и резервација на авиобилети за службени патувања за сите министерства. На ваков начин МО `и дава повластена положба на избраната туристичка агенција во однос на другите агенции.
- Во текот на 2005 и 2006 година вршени се услуги за превоз на вработени лица во МО, за потребите на АРМ, од страна на ЈСП Скопје, без склучен договор и без спроведена постапка за јавна набавка спротивно на Законот за јавни набавки, за што доставени се фактури на вкупен износ од 50.200 илјади денари. Во изминатиот период МО имало склучен договор од 5.03.2003 година, со важност до 31.12.2003 и продолжуван до крајот на 2004 година. По истекот на договорот ЈСП Скопје продолжило да врши

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

превоз, меѓутоа фактурите биле враќани со образложение дека во автобусите се возеле лица за кои МО имало набавено годишни претплатни билети и неможе да се врши плаќање по ист основ. Од страна на ЈСП Скопје има поднесено тужба пред надлежен суд за долг од МО по наведениот основ, заклучно со 31.03.2007 година, во вкупен износ од 66.522 илјади денари.

- Во 2006 година извршени се набавки и исплатени се средства за набавка на мазут и масло за домаќинство во износ од 74.764 илјади денари од Макпетрол, АД Скопје, по договор од 2003 година и за набавки – користење на услуги за одржување на панцирни елечи и пластични шлемови, во износ од 5.796 илјади денари, од Еурокомполит, 11 Октомври АД Прилеп, по договори од 2000 година, во кои нема одредба за рокот на важност на договорот, а истите се применуваат во сите изминати години од склучувањето до денес, при што не се спроведуваат постапки за набавки, што е спротивно на Законот за јавни набавки, од причина што МО се повикува на неограничена важност на договорите согласно Законот за облигациони односи, неземајќи во предвид дека набавките се планираат и за истите се исплатуваат буџетски средства одобрени на годишно ниво, согласно Законот за буџети и Законот за извршување на Буџетот на РМ.

Општи наоди кај набавките од мала вредност

При ревизија на набавките од мала вредност ревизијата утврди специфичност во реализацијата на истите која се однесува на делегирани надлежности за набавки од мала вредност на командите и единиците на АРМ од страна на министерот, со тоа што средствата им се дозначуваат по потставки како вид или група на стоки, услуги и работи, по донесено решение од министерот за одобрување на финансиски средства, на вкупен износ од 60.767 илјади денари. Поединечните износи по потставки во рамките на една ВП се движи од 40 илјади денари до 13.312 илјади денари и во голем број случаи го надминуваат износот од 3.000 евра во денарска противвредност, што е спротивно на ЗЈН.

Исто така, констатирани се случаи на непостапување по одредбите од Правилникот за начинот и постапката на вршење на набавки од мала вредност во МО, и тоа: за дел од спроведените постапки не е подготвен записник/евалуација на понудите од страна на соодветна комисија за набавки од мала вредност, за извршениот избор на најповолен понудувач писмено не се известуваат понудувачите кои не се избрани со што не им е овозможено правото на приговор за извршениот избор, кај поголем број од набавките договорот/порачката е склучена истиот ден кога е донесено решението за избор, наместо по конечност на одлуката за избор, договорот/порачката е склучена истиот ден кога е донесено решението за избор, наместо по конечност на одлуката за избор, и сл.

Непочитувањето на одредбите од Законот за јавни набавки има за последица примена на необјективни критериуми за избор на најповолен добавувач, нетранспарентност при склучувањето на договорите и повластена положба на одредени добавувачи.

Препораки и мерки

1. Одговорните лица во МО да преземат соодветни мерки за доследно почитување на одредбите од Законот за јавни набавки и интерните акти на МО со што ќе се обезбеди фер конкуренција, еднаква положба на понудувачите, транспарентност и јавност при набавките.

10.6. ИТ ревизија во ограничен опфат на Одделението за материјална евиденција.

10.6.1 Физичка безбедност

При ИТ ревизијата во Одделението за материјална евиденција, утврден е ризик од губење на податоци и информации поради несоодветни контроли на информатичката опрема, можност за оштетување на опремата поради несоодветни услови и оперативноста на истата кој е условен од следните состојби:

- Серверот е сместен во Архивата на Командата за логистика. Просторијата е заклучена и клуч имаат само овластени лица. Во просторијата има инсталирано климатизер. Во моментот на увидот во зградата немаше парно греење и температурата беше пониска од препорачаната работна температура од 18⁰С. Кровната конструкција над просторијата при дожд пропушта, па таванот на архивата е покриена со најлонска фолија. Во просторијата не постои инсталација за дојавување на пожар.
- Оперативниот систем на серверот нема администраторска лозинка и постои непречен пристап до апликациите и податоците.
- Работните станици се со лиценциран оперативен систем Windows XP и имаат инсталирано апликација за заштита од вируси VShield. Компјутерската мрежа на ова одделение е издвоена од останатата мрежа на Логистика, и надградба на антивирусната програма не се прави редовно.

Утврден е ризик и од хардверско оштетување на опремата поради оптеретување на електричната инсталација со користење на дополнителни грејни тела, предизвикано од нефункционирање на системот за парно греење. Од овие причини, за време на увидот имаше ненадејни прекини на електричната енергија.

Препораки и мерки

1. Овластени лица во министерството да постават администраторска лозинка на серверот. Серверот да се дислоцира на соодветна локација, каде ќе бидат имплементирани сите безбедносни мерки и работни услови.
2. Надлежните лица за одржување да спроведуваат редовна надградба на антивирусната апликација во Одделението за материјално сметководство - ОМС.
3. Потребно е да се обезбедат уреди за непрекинато електрично напојување за работните станици што се користат за материјалното сметководство - МС.

10.6.2. Апликативни контроли

Ревизијата изврши увид во апликацијата за материјалното сметководство, која се води со помош на апликација изработена од страна на фирмата „ИНЕТ“, а е одржувана од страна на фирмата „Ултра“. Апликацијата се користи од почетокот на 2000 година и истата е сместена на серверот во одделението за материјално сметководство. Извршена е контрола на постапката за внесување на податоците на средствата во магацинот при што е утврдено дека во модулот на апликацијата за внесување на средства во евиденцијата постои можност за внесување на единечната цена на средствата, но истото не се применува од страна на субјектот. Во извештаите за состојбите на залихите, износот на единечната цена и вкупната вредност на истите не се прикажува и не се печати. Апликацијата за МС не се користи од други лица – ракувачи на магацини.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Ревизијата утврди дека МО - СФУР нема утврдено политика за начинот на евидентирање на вредноста на средствата, поради што и не е возможно вредносно да се евидентираат средствата во магацините.

Препораки и мерки

1. МО да ги преземе сите активности за поврзување на магацините со апликацијата за материјалната евиденција, со цел навремено ажурирање на состојбите на средствата и нивната вредност.
2. Фирмата надлежна за одржување на апликацијата, да изврши модификација на извештаите со цел вредноста на материјалните средства да биде прикажана и евидентирана.

11. Според наше мислење, поради значењето на прашањата изнесени во точките 10.2.1. до 10.2.5; 10.3.1; 10.4.1. до 10.4.10. ние не изразуваме мислење за финансиските извештаи на Министерството за одбрана - средства од Буџетот на РМ, под 31 Декември 2006 година.
12. Според наше мислење, поради значењето на прашањата изнесени во точките 10.1.2. и 10.1.3; 10.3. и 10.5. кај Министерството за одбрана - средства од Буџетот на РМ, ние не се уверивме во законското и наменското користење на средствата во финансиските трансакции кои претставуваат државни расходи за 2006 година.
13. Обрнуваме внимание на следното:
 - Министерството за одбрана како државен орган, пред надлежните судски органи се јавува во својство на должник или доверител. Според прегледите што се доставени од секторот за правни и персонални работи се водат 832 предмети, во кои МО е тужена странка, за надомест на штета и по др. основи, на физички лица на вкупен износ од 616.194 илјади денари и за исплата на долг по фактури и камати на правни лица во вкупен износ од 448.918 илјади денари (предмети со најголем износ: ЈСП Скопје на износ од 214.152 илјади денари и МЗТ ФОП Скопје на износ од 150.750 илјади денари), при што поголем број на предмети се со неопределена вредност и истите по завршување на постапката ќе го зголемат износот. Од друга страна пак МО како тужител се јавува во 573 предмети од кои за надомест на штета, неосновано збогатување, стекнување корист без основ и др. од физички лица на вкупен износ од 29.866 илјади денари и за наплата на долг за неплатена закупнина и станарина на вкупен износ од 54.929 илјади денари. Оваа состојба не базира на точна и ажурна евиденција, меѓутоа ревизијата има обврска да укаже на големиот број на предмети, како и значителните вредности на спорот и каматата кај поголем број на предмети, во кои тужена странка е Република Македонија преку Министерството за одбрана, на што во наредниот период треба да се обрне посебно внимание и сериозен пристап кон разрешување на истите со што е можно помалку трошоци за Буџетот на РМ, а од друга страна и поголема наплата на побарувањата и зголемување на приходот во Буџетот.
14. Ревизијата има обврска да истакне дека од страна на МО по претходниот ревизорски извештај за 2004 година делумно се спроведени препораките и мерките за отстранување на констатираните неправилности по извештајот, дел воопшто не се спроведени, а за дел се преземаат мерки кои се во тек на извршување. Исто така, во изминатиот период извршени се повеќе контроли и ревизии од надлежните институции: Централна внатрешна ревизија и Управата за јавни приходи при МФ, како и од внатрешната ревизија при МО и одделението за инспекција во одбраната,

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

кои покриваат поголем број на области од аспект на финансиското работење и примената на Законот за јавни набавки, за што изготвени се извештаи со утврдени неправилности. За отстранување на истите дадени се препораки и мерки, кои делумно се спроведени. Согласно наведеното, а земајќи ја предвид големината, структурата и специфичноста на работите и задачите кои ги има ова министерство во остварувањето на системот на одбраната на земјата, ревизијата предлага зајакнување на одделението за инспекција и внатрешната ревизија, кои континуирано ќе вршат контроли за следење на работењето на министерството во смисла на правилна примена и почитување на законските прописи.

Скопје, 14.03.2008 година

Овластен државен ревизор

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ ЗА 2006 година

	<u>во 000 денари</u>	
<u>Опис на позицијата</u>	<u>2006</u>	<u>2005</u>
Приходи		
Трансфери и донации	5.630.781	5.856.809
Вкупно приходи	5.630.781	5.856.809
Расходи		
Тековни расходи		
Плати, наемнини и надоместоци	2.814.672	2.879.127
Резерви и недефинирани расходи	1.029	967
Стоки и услуги	2.126.134	2.128.403
Тековни трансфери до вонбуџетските фондови	22.000	0
Субвенции и трансфери	46.717	104.114
Социјални бенефиции	4.532	6.026
Вкупно тековни расходи	5.015.084	5.118.637
Капитални расходи		
Капитални расходи	615.697	738.172
Вкупно капитални расходи	615.697	738.172
Вкупно расходи	5.630.781	5.856.809
Остварен вишок на приходи - добивка пред оданочување	0	0

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

БИЛАНС НА СОСТОЈБА НА ДЕН 31.ДЕКЕМВРИ

Опис на позицијата	2006	2005
во 000 денари		
Актива		
Тековни средства		
Парични средства	969.558	15.510
Побарувања	330	8
Побарувања за дадени аванси, депозити и кауции	30.888	0
Побарувања од вработените	38.025	21.481
Активни временски разграничувања	218.703	238.293
Вкупно тековни средства	1.257.504	275.292
Постојани средства		
Материјални добра и природни богатства	12.371.898	12.371.898
Материјални средства	1.426.956.219	1.443.139.540
Вкупно постојани средства	1.439.328.117	1.455.511.438
Вкупна актива	1.440.585.621	1.455.786.730
Вонбилансна евиденција	298.776	1.154.685
Пасива		
Тековни обврски		
Краткорочни обврски спрема добавувачи	19.748	49.920
Финансиски и пресметковни односи	2.095	365
Краткорочни обврски за плати и други обврски спрема вработените	196.860	189.004
Пасивни временски разграничувања	1.038.801	36.999
Вкупно тековни обврски	1.257.504	276.288
Извори на средства		
Извори на капитални средства	1.439.328.117	1.455.510.442
Вкупно извори на деловни средства	1.439.328.117	1.455.510.442
Вкупна пасива	1.440.585.621	1.455.786.730
Вонбилансна евиденција	298.776	1.154.685

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА
Средства од Буџетот на РМ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

ПРЕГЛЕД
НА ПРОМЕНИ НА ИЗВОРИ НА КАПИТАЛНИТЕ СРЕДСТВА ЗА 2006 ГОДИНА

во 000 денари

О П И С	Државен јавен капитал	Останат капитал (залихи на материјали, резервни делови и ситен инвентар и хартии од вредност)	Вкупно
Состојба 01.01.2006 година	1.455.510.442	-	1.455.510.442
Зголемување по основ на:	-	-	-
Набавки	-	-	-
Инвестиции во тек-градежни објекти опрема и др.	-	-	-
Ревалоризација на капитални средства	-	-	-
Намалување по основ на:	16.182.325	-	16.182.325
Отпис на капитални средства	-	-	-
Ревалоризација на отпишани капитални средства	-	-	-
Амортизација	16.182.325	-	16.182.325
Состојба 31.12.2006 година	1.439.328.117	-	1.439.328.117